2021 m. kovo 11 d., ketvirtadienis

P9_TA(2021)0081

Genetiškai modifikuoti kukurūzai MZIR098 (SYN-ØØØ98-3)

2021 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (D070620/02 – 2021/2554(RSP))

(2021/C 474/07)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projektą (D070620/02,

— atsižvelgdamas į 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų ([1]), ir ypač į jo 7 straipsnio 3 dalį ir 19 straipsnio 3 dalį,

— atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 3 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 503/2013 dėl paraiškų genetiškai modifikuotų maisto produktų ir pašarų leidimams gauti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 ir iš dalies jį keičiančius Komisijos reglamentą (EB) Nr. 641/2004 ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1981/2006 ([2]),

— atsižvelgdamas į tai, kad Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2021 m. sausio 11 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti,

— atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, 11 ir 13 straipsnius ([3]),

— atsižvelgdamas į Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2020 m. gegužės 28 d. priimtą nuomonę, kuri paskelbta 2020 m. birželio 26 d. ([4]),

— atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (toliau – GMO) ([5]),

---

([1]) OL L 268, 2003 10 18, p. 1.
([2]) OL L 157, 2013 6 8, p. 1.
([3]) OL L 55, 2011 2 28, p. 13.
([4]) EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės mokslinė nuomonė dėl genetiškai modifikuotų kukurūzų MZIR098 įvertinimo dėl naudojimo maistui ir pašarams pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (paraiška Nr. EFSA-GMO-DE-2017-142), EFSA leidinys 2020; 18(6):6171, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2020.6171.
([5]) Per aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė 36 rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti GMO. Be to, per devintąją kadenciją Parlamentas priėmė šias rezoliucijas:
— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0028);
— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0029);

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 112 straipsnio 2 ir 3 dalis,

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

---

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ir DAS-40278-9 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0030);
— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), kurie iš jos sudaryti arba kurie iš jos pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0054);
— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 89788 (MON-89788-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0055);
— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir jų subkombinacijų MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir NK603 × DAS-40278-9, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0056);
— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, kuriuose yra dvi, trys, keturios ar penkios modifikacijos Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ir GA21, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0057);
— 2020 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0069);
— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, ir kuriuo panaikinamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1111, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0291);
— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0292);
— 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 ir NK603 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0293);
— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0365);
— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama teikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 87427 ×MON 89034 × MIR162 × MON 87411 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų arba trijų atskirų MON 87427, MON 89034, MIR162 ir MON 87411 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0366);
— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0367);
— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 88017 (MON-88Ø17-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0368);
— 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 (MON-89Ø34-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0369).

2021 m. kovo 11 d., ketvirtadienis

A. kadangi 2017 m. balandžio 25 d. „Syngenta Crop Protection NV/SA“ (toliau – pareiškėjas) pateikė paraišką pateikti rinkai maisto produktus, maisto sudedamąsias dalis ir pašarus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZIR098, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnius; kadangi paraiška taip pat apėmė produktų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų arba kurie iš jų sudaryti, naudojimą kitais tikslais nei maistui ir pašarams, išskyrus auginimą;

B. kadangi 2020 m. gegužės 28 d. EFSA priėmė palankią nuomonę, kuri paskelbta 2020 m. birželio 26 d.;

C. kadangi genetiškai modifikuoti kukurūzai buvo modifikuoti taip, kad būtų atsparūs herbicidams, kurių sudėtyje yra gliufozinato (toliau – papildomas herbicidas), ir kurie gamina du insekticidinius baltymus (toliau – Bt arba Cry toksinai): eCry3.1Ab ir mCry3A, kurie yra toksiški tam tikroms *coleopteran larvae*, kurios minta kukurūzais ([6]);

D. kadangi Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta, kad genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai privalo nedaryti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, ir reikalaujama, kad Komisija, rengdama sprendimą, atsižvelgtų į visas atitinkamas Sąjungos teisės aktų nuostatas ir kitus teisėtus veiksnius, susijusius su svarstomu dalyku;

E. kadangi Įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 503/2013 reikalaujama įvertinti, ar numatoma žemdirbystės praktika daro įtaką tiriamų taškų raiškai; kadangi pagal tą Įgyvendinimo reglamentą tai ypač svarbu herbicidams atsparių augalų atveju; be to, kadangi skirtingos vietos, atrinktos lauko tyrimams, turi atitikti skirtingas meteorologines ir agronomines sąlygas, kuriomis kultūra numatoma auginti;

Nepakankamai duomenų apie geno ekspresiją ir augalo sudėtį

F. kadangi lauko tyrimai dėl genetiškai modifikuotų kukurūzų sudėties ir agronominio įvertinimo tikslais buvo atlikti tik aštuoniose vietose JAV, bet ne kitose svarbiose kukurūzus auginančiose šalyse, pavyzdžiui, Brazilijoje, Argentinoje, Paragvajuje arba Urugvajuje; kadangi tik vienų, 2013-ųjų, metų duomenys buvo naudojami pateikti duomenis apie atitinkamas meteorologines sąlygas, kuriomis galima auginti augalus; kadangi gliufozinatas nebuvo naudojamas kaip papildomas herbicidas didelėmis dozėmis, o to reikėtų tikėtis didėjant atsparumui piktžolėms;

G. kadangi EFSA neprašė atlikti tolesnių tyrimų, pavyzdžiui, lauko tyrimų, trunkančių ilgiau nei vieną sezoną, ir tyrimų kituose kukurūzų auginimo regionuose; be to, kadangi nebuvo gauta duomenų apie ekstremalesnes aplinkos sąlygas, pavyzdžiui dėl klimato kaitos, nors įrodyta, kad aplinkos veiksniai gali turėti įtakos Bt toksino ekspresijai ([7]);

Analizės apie gliufozinato liekanas trūkumas

H. kadangi gliufozinatas priskiriamas prie toksiškų reprodukcijai 1B kategorijos medžiagų, todėl atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1107/2009 nustatytus atmetimo kriterijus ([8]); kadangi leidimas Sąjungoje naudoti gliufozinatą baigė galioti 2018 m. liepos 31 d. ([9]);

I. kadangi iš tyrimų matyti, kad gliufozinatas gali stipriai paveikti mikrobiomą ([10]), todėl prieš pradedant daryti išvadas apie poveikį sveikatai ir maisto saugą, pirmiausia reikia įvertinti žarnyną paveikiantį lėtinį Bt toksinų turinčio viso maisto produktų ir pašarų toksiškumą (mišrųjį toksiškumą), atsirandantį dėl purškimo gliufozinatu;

([6]) EFSA nuomonė, p. 1.

([7]) Žr., pavyzdžiui, M. Trtikova, O. G. Wikmark, N. Zemp, A. Widmer, A. Hilbeck „Transgene expression and Bt protein content in transgenic Bt maize (MON810) under optimal and stressful environmental conditions“, *Plos ONE*, 2015:10(4): e0123011, https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0123011.

([8]) 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1).

([9]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79.

([10]) Žr., pavyzdžiui, https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389420301400?via%3Dihub.

J. kadangi laikoma, kad herbicidų liekanų ir jų skilimo produktų, randamų genetiškai modifikuotuose augaluose, ir jų sąveikos su Bt toksinais vertinimas nėra EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės (toliau – EFSA GMO specialistų grupė) kompetencijos sritis, ir todėl jis nėra atliekamas vykdant GMO leidimų išdavimo procedūrą;

Neatsakyti klausimai dėl Bt toksinų

K. kadangi eCry3.1Ab ir mCry3A baltymai, kuriuos gamina *Escherichia coli*, o ne paties genetiškai modifikuoto augalo pagaminti baltymai buvo naudojami saugumo tyrimams atlikti ([11]), o tai reiškia, kad toksinio poveikio vertinimas grindžiamas prielaida, kad *Escherichia coli* gaminami Bt toksinai yra lygiaverčiai augalo gaminamiems Bt toksinams; kadangi, pasak valstybės narės kompetentingos institucijos, norint tinkamai atsižvelgti į sinergetinį poveikį, vertinimai neturėtų būti grindžiami tik tyrimais su mikrobinėse sistemose gaminamais transgeniniais Bt toksinais ([12]);

L. be to, kadangi toksikologiniai tyrimai, atliekami su izoliuotais baltymais, nėra labai reikšmingi dėl to, kad genetiškai modifikuotų kultūrinių augalų, tokių kaip kukurūzai, medvilnė ir sojos, Bt toksinai natūraliai yra toksiškesni nei izoliuoti Bt toksinai; kadangi taip yra todėl, kad proteazių inhibitoriai, esantys augalo audinyje, gali padidinti Bt toksinų toksiškumą, pavėlindami jų skaidymą; kadangi šis reiškinys buvo įrodytas keletu mokslinių tyrimų, įskaitant įmonės „Monsanto“ prieš 30 metų atliktus tyrimus, iš kurių buvo matyti, kad net esant labai žemam proteazių inhibitorių lygiui, Bt toksinų toksiškumas padidėjo iki 20 kartų ([13]);

M. kadangi atliekant EFSA rizikos vertinimus niekada nebuvo atsižvelgta į šį poveikį, nors jis yra svarbus visiems Bt augalams, kuriuos galima importuoti į Sąjungą arba joje auginti; kadangi negalima atmesti rizikos, kylančios dėl padidėjusio toksiškumo dėl proteazės inhibitorių ir Bt toksinų sąveikos žmonėms ir gyvūnams, vartojantiems maisto produktus ir pašarus, kuriuose yra Bt toksinų;

N. kadangi iš įvairių tyrimų matyti, kad buvo nustatytas šalutinis poveikis imuninei sistemai, galintis pasireikšti patyrus Bt toksinų poveikį, ir kad kai kurie Bt toksinai gali turėti adjuvantinių savybių ([14]), t. y. dėl jų gali padidėti kitų baltymų, su kuriais jie sąveikauja, alergeniškumas;

O. kadangi laikoma, kad galimos herbicidų liekanų ir jų metabolitų sąveikos su Bt toksinais vertinimas nepatenka į EFSA GMO specialistų grupės kompetencijos sritį ir todėl nevykdomas atliekant rizikos vertinimą; kadangi tai kelia problemų, nes yra žinoma, kad po purškimo gliufozinatu likusios liekanos gali sutrikdyti mikrobiomą, o tai, pavyzdžiui, gali sustiprinti imuninį atsaką kartu su Bt toksinais ([15]);

Bt kultūros: poveikis nekontroliuojamiems organizmams ir padidėjęs atsparumas

P. kadangi, priešingai nei naudojant insekticidus, kai poveikis daromas purškimo metu ir ribotą laiką po jo, naudojant genetiškai modifikuotus Bt kultūrinius augalus, kontroliuojamus ir nekontroliuojamus organizmus Bt toksinai veikia nuolatos;

([11]) EFSA nuomonė, p. 10.

([12]) Valstybių narių pastabos, su jomis galima susipažinti EFSA klausimų registre (nuoroda: EFSA-Q-2017-00398): https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions, p. 21.

([13]) S. C. MacIntosh, G. M. Kishore, F. J. Perlak, P. G. Marrone, T. B. Stone, S. R. Sims, R. L. Fuchs „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“, *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, Nr. 38, p. 1145–1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051.

([14]) Žr. N. Rubio-Infante, L. Moreno-Fierros „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“, *Journal of Applied Toxicology*, 2016 m. gegužės mėn., 36(5), p. 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([15]) M. D. Parenti, A. Santoro, A. Del Rio, C. Franceschi „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins“, *EFSA Supporting Publications*, 2019 m. sausio mėn., 16(1): 1551, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551.

Q. kadangi prielaida, kad Bt toksinai veikia vienu konkrečiu tiksliniu veikimo būdu, nebegali būti laikoma teisinga, ir reikia atkreipti dėmesį į tai, kad yra veikiami nekontroliuojami organizmai ([16]); kadangi pranešama, kad įvairiais būdais paveikiamų nekontroliuojamų organizmų skaičius didėja; kadangi naujausioje apžvalgoje minimos 39 tarpusavyje įvertintos publikacijos, kuriose pranešama apie neigiamą Bt toksinų poveikį daugeliui rūšių, esančių už jų natūralaus paplitimo arealo ribų ([17]);

R. kadangi daugybė nekontroliuojamų organizmų Sąjungoje galėtų būti paveikti Bt toksinų dėl išsiliejimo, atliekų ir mėšlo, atsirandančių importuojant Bt kultūrinius augalus; kadangi rizikos vertinime nebuvo įvertintas poveikis nekontroliuojamiems organizmams;

S. kadangi atliekant rizikos vertinimą nebuvo atsižvelgta į padidėjusį tikslinių kenkėjų atsparumą Bt toksinams, dėl kurio šalyje, kur auginami kultūriniai augalai, galėjo būti pradėti naudoti mažiau aplinkai palankūs pesticidai arba padidėti jų kiekiai ir paraiškų dėl genetiškai modifikuotų kultūrų skaičius; kadangi Jungtinių Amerikos Valstijų Aplinkos apsaugos agentūra per artimiausią 3–5 metų laikotarpį planuoja palaipsniui atsisakyti daugelio Bt kukurūzų hibridų ir kai kurių Bt medvilnės veislių dėl didėjančio vabzdžių atsparumo šioms kultūroms ([18]);

T. kadangi, nors buvo teigiama, kad naudojant Bt kultūrinius augalus sunaudojama mažiau insekticidų, neseniai Jungtinių Amerikos Valstijų paskelbtame tyrime ([19]) nustatyta, kad „atlikus keletą tyrimų dėl to, kokią įtaką pesticidų naudojimo modeliams turi Bt kultūros, atrodo, nebuvo įvertinta sėklų apdorojimo galimybė ir todėl galėjo būti pervertintas insekticidų, susijusių su Bt kultūromis, naudojimo (ypač „apdoroto ploto“) sumažėjimas“;

U. kadangi Sąjunga yra Jungtinių Tautų (JT) biologinės įvairovės konvencijos (toliau – JT CBD), kurioje aiškiai nurodoma, kad tiek eksportuojančios, tiek importuojančios valstybės prisiima su biologine įvairove susijusius tarptautinius įsipareigojimus, šalis;

Valstybių narių pastabos

V. kadangi per trijų mėnesių konsultacijų laikotarpį valstybės narės pateikė EFSA daug kritinių pastabų ([20]); kadangi šiose kritinėse pastabose teigiama, kad lauko tyrimų metu pateiktų duomenų nepakanka įrodyti, kad tyrimo vietos yra tipiškos agronominės praktikos arba abiotinių (pavyzdžiui, dirvožemio drėgmės ir derlingumo) ir biotinių veiksnių (pavyzdžiui, vyraujančių kenkėjų ir ligų spaudimo bei piktžolių profilių) atžvilgiu, kad lyginamosios analizės aprėptis yra per siaura, nes joje neatsižvelgta į gliufozinato naudojimą genetiškai modifikuotiems kukurūzams, kad stebėsenos plano nepakanka galimam genetiškai modifikuotų kukurūzų poveikiui aplinkai pašalinti, kad pareiškėjo pateiktų tyrimų nepakanka padaryti išvadai, kad poveikis aplinkai, taigi ir poveikis nekontroliuojamiems organizmams, bus nereikšmingas, ir kad negalima padaryti galutinės išvados dėl ilgalaikio visų maisto produktų ar pašaro poveikio reprodukcijai ar vystymuisi;

Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymasis

W. kadangi Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta, kad genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai privalo nedaryti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, ir reikalaujama, kad Komisija, rengdama sprendimą, atsižvelgtų į visas atitinkamas Sąjungos teisės aktų nuostatas ir kitus teisėtus veiksnius, susijusius su svarstomu dalyku;

([16]) Žr., pavyzdžiui, A. Hilbeck, M. Otto, „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment“, *Frontiers in Environmental Science*, 2015 m., 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([17]) A. Hilbeck, N. Defarge, T. Lebrecht, T. Bøhn, „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“, RAGES, 2020 m., p. 4, https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf.

([18]) https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn.

([19]) M. R. Douglas, J. F. Tooker, „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops“, *Environmental Science and Technology*, 2015 m., 49, 8, p. 5088–5097, https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g.

([20]) Valstybių narių pastabos, su jomis galima susipažinti EFSA klausimų registre (nuoroda: EFSA-Q-2017-00398): https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions.

kadangi tokie teisėti veiksniai turėtų apimti Sąjungos įsipareigojimus pagal JT darnaus vystymosi tikslus (toliau – DVT), Paryžiaus klimato susitarimą ir JT CBD;

X. kadangi 2017 m. paskelbtoje JT specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais ataskaitoje nustatyta, kad ypač besivystančiose šalyse pavojingi pesticidai daro katastrofišką poveikį sveikatai ([21]); kadangi JT DVT 3.9 uždaviniu siekiama iki 2030 m. iš esmės sumažinti mirčių ir ligų, susijusių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis, skaičių ir oro, vandens ir dirvožemio taršą ([22]); kadangi leidimas importuoti genetiškai modifikuotus kukurūzus padidintų šių kultūrinių augalų, apdorotų reprodukcijai toksišku ir Sąjungoje nebeleidžiamu naudoti herbicidu, paklausą, o taip padidėtų poveikis darbuotojams trečiosiose šalyse; kadangi ypatingą susirūpinimą kelia rizika dėl padidėjusio poveikio darbuotojams, kurie turi sąlytį su herbicidams atspariomis genetiškai modifikuotomis kultūromis, atsižvelgiant į tai, kad naudojama daugiau herbicidų;

Nedemokratiškas sprendimų priėmimas

Y. kadangi Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2021 m. sausio 11 d. vykusį balsavimą nepateikė nuomonės, o tai reiškia, kad leidimas nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma; kadangi 13 valstybių narių (atstovaujančių 35,52 proc. Sąjungos gyventojų) balsavo prieš leidimą, o tik 10 valstybių narių (atstovaujančių 27,49 proc.) balsavo už; kadangi 4 valstybės narės (atstovaujančios 37 proc.) susilaikė;

Z. kadangi Komisija pripažįsta, jog problemiška tai, kad GMO leidimo sprendimus Komisija ir toliau priiminėja be patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma – tai yra reta išimtis suteikiant leidimus visam produktui, tačiau tapo norma priimant sprendimus dėl genetiškai modifikuoto maisto produktų ir pašarų leidimų;

AA. kadangi per savo aštuntąją kadenciją Europos parlamentas priėmė iš viso 36 rezoliucijas, kuriomis nepritarė tam, kad į rinką būtų teikiamas genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai (33 rezoliucijos) ir kad Sąjungoje būtų leidžiama auginti GMO (trys rezoliucijos); kadangi per savo devintąją kadenciją Europos Parlamentas jau priėmė 16 prieštaravimų dėl GMO pateikimo į rinką; kadangi nė vienas iš šių GMO nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma; kadangi priežastys, dėl kurių valstybės narės nepritaria leidimams, yra atsargumo principo nesilaikymas vykdant leidimų išdavimo procedūrą ir su rizikos vertinimu susijęs mokslininkų susirūpinimas;

AB. kadangi, nepaisydama pačios pripažintų demokratijos trūkumų, to, kad valstybės narės jos nepalaiko, ir Parlamento prieštaravimų, Komisija ir toliau suteikinėja leidimus GMO;

AC. kadangi nereikia teisės aktų pakeitimų, kad Komisija galėtų nesuteikti leidimų GMO, kai apeliaciniame komitete nesama kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma ([23]);

1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas viršija Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 numatytus įgyvendinimo įgaliojimus;

([21]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx.

([22]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/.

([23]) Pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 6 straipsnio 3 dalį Komisija „gali“, o ne „turi“ suteikti leidimą, jei apeliaciniame komitete nėra kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma priimtos palankios nuomonės.

2021 m. kovo 11 d., ketvirtadienis

2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas neatitinka Sąjungos teisės, nes jis nesuderinamas su Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 tikslu, pagal kurį, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002 nustatytais bendraisiais principais ([24]), siekiama nustatyti pagrindą, leidžiantį užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, taip pat aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį, kalbant apie genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą;

3. prašo Komisijos atsiimti savo įgyvendinimo sprendimo projektą;

4. palankiai vertina tai, kad Komisija 2020 m. rugsėjo 11 d. laiške nariams pagaliau pripažino, kad priimant sprendimus dėl GMO leidimų reikia atsižvelgti į tvarumą ([25]); tačiau išreiškia didelį nusivylimą, kad nuo to laiko Komisija ir toliau suteikinėja leidimus į Sąjungą importuoti GMO, nors Parlamentas tam prieštarauja ir dauguma valstybių narių balsuoja prieš;

5. ragina Komisiją kuo skubiau, visapusiškai dalyvaujant Parlamentui, kurti tvarumo kriterijus; ragina Komisiją pateikti informaciją apie tai, kaip ir per kokį laikotarpį bus įvykdytas šis procesas;

6. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimų herbicidams atspariems genetiškai modifikuotiems kultūriniams augalams, kol nebus išsamiai ištirtos grėsmės sveikatai, susijusios su herbicidų liekanomis kiekvienu konkrečiu atveju, o atliekant tokį vertinimą reikalaujama visapusiškai įvertinti visas herbicidų liekanas, atsiradusias dėl genetiškai modifikuotų kultūrinių augalų purškimo papildomais herbicidais, šių herbicidų skilimo produktus ir jų kombinatorinį poveikį, įskaitant pačiam genetiškai modifikuotam augalui;

7. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimo importuoti jokių maistui ar pašarams skirtų genetiškai modifikuotų augalų, atsparių herbicidų veikliajai medžiagai, kurios neleidžiama naudoti Sąjungoje;

8. ragina EFSA pagaliau pripažinti esminius natūralių Bt toksinų ir sintetinių transgenų genetiškai modifikuotuose augaluose išreikštų Bt toksinų skirtumus ir išplėsti savo rizikos vertinimą, kad būtų visapusiškai atsižvelgta į visą Bt toksinų, genetiškai modifikuotų augalų ir jų sudedamųjų dalių sąveiką ir kombinatorinį poveikį, purškiamų papildomų herbicidų liekanas, aplinką, taip pat poveikį sveikatai ir maisto saugai;

9. ragina EFSA nebepriimti toksiškumo tyrimų, grindžiamų izoliuotais baltymais, kurių struktūra ir biologinis poveikis gali skirtis nuo paties augalo turimo poveikio, ir reikalauti, kad visi bandymai būtų atliekami su genetiškai modifikuoto augalo audiniu;

10. ragina EFSA užtikrinti, kad lauko tyrimų arba šiltnamių duomenys apimtų pakankamai platų agronominių ir aplinkos sąlygų spektrą, kad būtų galima įvertinti visų streso veiksnių, kurių reikia tikėtis auginimo metu, poveikį geno ekspresijai ir augalo sudėčiai;

11. ragina EFSA užtikrinti, kad lauko tyrimų arba šiltnamių duomenys apimtų pakankamai platų įvairių veislių spektrą, kad būtų galima įvertinti įvairių genetinių pagrindų poveikį geno ekspresijai ir augalo sudėčiai;

12. ragina EFSA prašyti duomenų apie maisto ir pašarų, gautų iš genetiškai modifikuotų augalų, vartojimo poveikį žarnyno mikrobiomai;

13. dar kartą primygtinai ragina Komisiją atsižvelgti į Sąjungos įsipareigojimus pagal tarptautinius susitarimus, kaip antai Paryžiaus klimato susitarimą ir JT CBD bei JT DVT;

([24]) 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

([25]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

14. pabrėžia, kad 2020 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento priimtuose pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 ([26]), pakeitimuose, kuriuos Parlamentas priėmė kaip derybų su Taryba pagrindą, teigiama, kad Komisija nesuteikia leidimo GMO, kai nėra palankiai balsuojančios kvalifikuotos valstybių narių daugumos; primygtinai ragina, kad Komisija gerbtų šią poziciją, ir ragina Tarybą tęsti savo darbą ir skubiai priimti bendrą požiūrį dėl šio dokumento;

15. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

([26]) Priimti tekstai, P9_TA(2020)0364.